Adroddiad i'r:	Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol/ Pwyllgor Archwilio Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	25 Ebrill/ 3 Mai 2018
Aelod/Swyddog Arweiniol:	Bobby Feeley, Aelod Arweiniol ar gyfer Llesiant ac Annibyniaeth / Phil Gilroy, Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Cymunedol
Awdur yr Adroddiad:	Liana Duffy, Swyddog Comisiynu Atal Digartrefedd
Teitl:	**Diweddariad ar y Cynllun Gweithredu Atal Digartrefedd**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Archwilio Partneriaethau ar gynnydd y Cynllun Gweithredu Atal Digartrefedd, yn cynnwys y camau sydd angen gan Strategaeth Ddigartrefedd Sir Ddinbych 2017-21, Cynllun (Comisiynu) Blynyddol Cefnogi Pobl / Atal Digartrefedd Sir Ddinbych, ac argymhellion adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru: 'Sut mae Llywodraeth Leol yn Rheoli Galw – Digartrefedd' (Mis Ionawr 2018).

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

I roi gwybod am y cynnydd hyd yma wrth gyflwyno'r Cynllun Gweithredu Atal Digartrefedd (gan gynnwys y sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â dyfodol cyllid Cefnogi Pobl). Cytunwyd yn y Pwyllgor Archwilio ym mis Tachwedd 2017 i gyflwyno adroddiad cynnydd ar weithredu'r Strategaeth a'r Cynllun (y Cynllun Gweithredu) i'w gyflwyno i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Mai 2018.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 I'r Pwyllgor Archwilio gefnogi darpariaeth y Cynllun Gweithredu Atal Digartrefedd i sicrhau fod pawb yn cael eu cefnogi i fyw mewn cartrefi sy'n diwallu eu hanghenion;

3.2 I'r Pwyllgor Archwilio fod yn sicr fod cynlluniau'n cael eu datblygu i liniaru unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'r bwriad posibl yn y dyfodol i ddiddymu'r sicrwydd a roddir i gyllid Cefnogi Pobl ar hyn o bryd ar gyfer gwaith atal digartrefedd.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Mae Tîm Atal Digartrefedd Sir Ddinbych yn parhau i ddatblygu a gweithio yn ôl cynllun gweithredu eang, yn seiliedig ar Strategaeth Digartrefedd Sir Ddinbych 2017-21 (y Strategaeth) a Chynllun Comisiynu Blynyddol Cefnogi Pobl / Atal Digartrefedd 2018/19 (y Cynllun), yn ogystal ag argymhellion adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru: 'Sut mae Llywodraeth Leol yn Rheoli Galw – Digartrefedd' (Mis Ionawr 2018).

4.2 Mae'r Strategaeth, sy'n cynnig cyfeiriad cyffredinol, wedi cael ei ddatblygu, a bydd yn cael ei ddarparu, yn unol â'r gofyniad statudol a osodwyd arnom fel Awdurdod Lleol gan Ddeddf Tai (Cymru) 2014. Mae'n rhaid i'r Strategaeth gael ei chyflawni mewn partneriaeth ar draws adrannau'r cyngor a chyda ein partneriaid allanol, os ydym am

lwyddo i wireddu gweledigaeth y Strategaeth: I roi stop ar ddigartrefedd yn Sir Ddinbych. Mae hyn yn bwysicach o ystyried y pwysau sydd ar y gyllideb Atal Digartrefedd.

4.3. Mae'r tabl yn Atodiad 1 yn cynnig diweddariad trosolwg ar gamau allweddol ar gyfer 2017/18 a 2018/19, wedi eu grwpio o dan feysydd blaenoriaeth yn seiliedig ar gasgliad o flaenoriaethau a amlinellir yn y Strategaeth, y Cynllun, ac wyth argymhelliad adroddiad SAC, fel a ganlyn:

- 4.3.1. Datblygu Gwasanaeth Atal Digartrefedd Holistaidd, sydd wedi ei hysbysu'n seicolegol
- 4.3.2. Atal Digartrefedd yn Erbyn y Prif Achosion, gan gynnwys trechu tlodi
- 4.3.3. Lleihau'r defnydd o Lety Dros Dro, a cheisio dod a diwedd i'r defnydd o Lety Gwely a Brecwast.
- 4.3.4. Gwella Mynediad at Lety
- 4.3.5. Datblygu ymagwedd integredig tuag at gefnogi pobl gydag anghenion lluosog / cymhleth
- 4.3.6. Atal Digartrefedd Pobl Ifanc, gan gynnwys mewnoli dull 'Llwybr Cadarnhaol'
- 4.3.7. Cynnwys Dinasyddion
- 4.3.8. Cynaliadwyedd cefnogaeth yn ymwneud â thai, gan gynnwys cynyddu darpariaeth bresennol

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r Cynllun Gweithredu yn cyfrannu at gefnogi Cynllun Corfforaethol Sir Ddinbych 2017-22 yn y meysydd canlynol:

- Mae pawb yn cael eu cefnogi i fyw mewn cartrefi sy'n diwallu eu hanghenion
- Mae'r Cyngor yn gweithio gyda phobl a chymunedau i gynyddu annibyniaeth a chadernid
- Mae pobl iau eisiau byw a gweithio yma, ac mae ganddynt y sgiliau i wneud hynny

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Bydd gan gamau gweithredu gofynnol parhaus ac yn y dyfodol oblygiadau sylweddol ar gyfer y gyllideb ddigartrefedd statudol a'r Grant Cefnogi Pobl - y mae'r olaf o'r rhain wedi'i glustnodi gan Lywodraeth Cymru, ac y mae'r cyntaf yn dod o'r gyllideb Gwasanaethau Cymorth Cymunedol ganolog.

6.2 Fel gydag unrhyw strategaeth/cynllun gweithredu, bydd angen buddsoddiad adnoddau sylweddol. Bydd hyn yn cael ei reoli o fewn y cyllidebau presennol sydd wedi'u dyrannu; ond bydd gofyn hefyd i'r Tîm Atal Digartrefedd weithio a buddsoddi ar y cyd â phartneriaid mewnol ac allanol. Bydd unrhyw gynlluniau o'r fath yn cael eu datblygu a'u rheoli trwy'r sianelau perthnasol, gan gynnwys y Grŵp Cynllunio Atal Digartrefedd. Mae hefyd yn hanfodol i ni gael cefnogaeth ar bob lefel, gan gynnwys yn gorfforaethol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Mae Asesiadau Effaith Lles eisoes wedi cael eu cwblhau a'u rhannu gyda'r Pwyllgorau Archwilio a'r Cabinet yn 2017 yn ystod datblygiad y Strategaeth a'r Cynllun.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi eu cynnal gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

8.1. Mae'r Strategaeth wedi'i seilio ar ganfyddiadau Adolygiad Digartrefedd 2016, a lywiwyd gan ymgynghoriad sylweddol. Yna, datblygwyd y strategaeth ei hun yn bennaf gan y Grŵp Llywio Atal Digartrefedd amlasiantaeth, gyda mewnbwn ychwanegol gan y Grŵp Cynllunio Atal Digartrefedd (sef Cefnogi Pobl yn flaenorol). Mae hefyd wedi bod trwy gyfnod ymgynghori ffurfiol (13/07/2017 - 10/08/2017), pan geisiwyd adborth dinasyddion, darparwyr gwasanaethau a'n partneriaid eraill. Ymgynghorwyd ar y Cynllun hefyd yn y Diwrnod Atal Digartrefedd Blynyddol ym mis Awst, lle'r oedd nifer o ddinasyddion a budd-ddeiliaid eraill yn bresennol. Yn dilyn y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau ym mis Tachwedd 2017, cymeradwywyd y Strategaeth gan y Cabinet ym mis Rhagfyr 2017.

8.2 Mae'r blaenoriaethau a'r camau gweithredu a nodir yn y Cynllun Blynyddol wedi'u llywio gan ystod o wybodaeth y buom yn ei chasglu drwy gydol y flwyddyn, gan gynnwys barn dinasyddion, gyda'n Swyddog Cynnwys Dinasyddion yn cydweithio'n agos ar brosiectau i sicrhau bod lleisiau pobl yn cael eu clywed. Ar bob cam yn natblygiad y Cynllun, ymgynghorwyd â'r Grŵp Cynllunio Atal Digartrefedd, a chafwyd eu cymeradwyaeth. Bu'r Cynllun hefyd trwy gyfnod ymgynghori ffurfiol (27/06/2017 - 22/08/2017), pan gafodd ei drafod mewn nifer o fforymau cynllunio ac eraill. Ymgynghorwyd ar y Cynllun hefyd yn y Diwrnod Atal Digartrefedd Blynyddol ym mis Awst, lle'r oedd nifer o ddinasyddion a budd-ddeiliaid eraill yn bresennol. Yn dilyn y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau ym mis Tachwedd 2017, cymeradwywyd y Strategaeth gan y Cabinet ym mis Rhagfyr 2017.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd y goblygiadau o ran cost yn dod yn fwy eglur wrth i'r ddau gynllun ddatblygu, a dylent gael eu cadw o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Er y credir bod lefelau cyllido'r grant Cefnogi Pobl yn sefydlog ar y cyfan yn y tymor byr, gallai newidiadau i bolisi neu ddosbarthiad gael effaith yn y dyfodol. Dull cyffredinol y cyngor yw trosglwyddo gostyngiadau mewn arian grant ymlaen i'r maes gwasanaeth a ddarperir.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Er gwaethaf cyhoeddiadau cyllideb diweddar gan Lywodraeth Cymru yn nodi na fydd y Grant Cefnogi Pobl yn cael ei leihau ar lefel genedlaethol, gallai Llywodraeth Cymru barhau o hyd gyda fformiwla ailddosbarthu'r Grant CP. Byddai hyn yn golygu gostyngiad yn y grant i Sir Ddinbych yn y dyfodol.

10.2. Rhaid i ni hefyd aros am ganlyniad yr uwch grant arfaethedig, a chyfrannu at ei ddatblygiad lle bo modd, i sicrhau fod gwasanaethau atal digartrefedd rheng flaen yn cael eu diogelu. Mae canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn amhendant ar hyn o bryd.

Mae Sir Ddinbych wrthi'n cynllunio'n barhaus i liniaru unrhyw ostyngiad yn y grant yn y dyfodol, er mwyn sicrhau bod y cynllun yn parhau'n ariannol hyfyw ac o fewn yr adnoddau sydd ar gael.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Amherthnasol